

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie z wniosków A.N. o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę OKW w B. w przedmiocie rejestracji listy kandydatów komitetu wyborczego Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców i zabezpieczenie praw wyborczych

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 15 września 2023 r.,

postanawia:

wnioski odrzucić.

UZASADNIENIE

W piśmie z 13 września 2023 r. A.N. – pełnomocnik Komitetu Wyborczego Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców (dalej: „pełnomocnik wyborczy”) zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o:

1. wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę Okręgowej Komisji Wyborczej B. w przedmiocie rejestracji listy kandydatów komitetu wyborczego Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców oraz
2. zabezpieczenie praw wyborczych, poprzez wstrzymanie losowania przez Państwową Komisję Wyborczą numerów list wyborczych na kartach do głosowania w wyborach zarządzonych na dzień 15 października 2023 r. względnie nakazanie Państwowej Komisji Wyborczej wylosowania numeru listy ogólnokrajowej dla komitetu wyborczego Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców w losowaniu numerów list wyborczych na kartach do głosowania w wyborach zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

W uzasadnieniu pisma wskazano, że Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców złożył wnioski o rejestrację list wraz z wymaganą liczbą podpisów w dniach od 31 sierpnia do 1 września. W ocenie pełnomocnika wyborczego do dnia wniesienia niniejszego Okręgowa Komisja Wyborcza w B. nie wydała uchwały o rejestracji listy wyborców ani też uchwały odmawiającej tej rejestracji. Ze wskazanych okoliczności pełnomocnik wyborczy na zasadzie art. 215 § 1 k.wyb. w zw. z art. 64 k.c. uznał wniosek za zasadny.

Państwowa Komisja Wyborcza w odpowiedzi na wezwanie Sądu Najwyższego z 15 września 2023 r. wniosła o ich nieuwzględnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek pełnomocnika wyborczego o wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę Okręgowej Komisji Wyborczej w B. w przedmiocie rejestracji listy kandydatów komitetu wyborczego Komitet Wyborczy Polska Liberalna Strajk Przedsiębiorców z 13 września 2023 r. nie może odnieść zamierzonego skutku, z uwagi na jego niedopuszczalność. K.wyb. nie zawiera bowiem przepisu, na podstawie którego można uwzględnić ten wniosek. Z całą pewnością nie może bowiem jego podstawą być przywołany przez pełnomocnika wyborczego art. 64 k.c. w zw. z art. 215 § 1 k.wyb. Jeżeli chodzi o art. 64 k.c., to stanowi on jedynie, że: prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające obowiązek danej osoby do złożenia oznaczonego oświadczenia woli, zastępuje to oświadczenie. Natomiast art. 215 § 1 k.wyb. przewiduje tylko, że: okręgowa komisja wyborcza rejestruje listę kandydatów zgłoszoną zgodnie z przepisami k.wyb., sporządzając protokół rejestracji; po jednym egzemplarzu protokołu doręcza się osobie zgłaszającej listę oraz przesyła Państwowej Komisji Wyborczej wraz z oświadczeniami kandydatów na posłów lub informacjami, o których mowa w art. 212 § 5 pkt 3 k.wyb. Zatem nie przewidziano w nich wprost podstawy prawnej dla Sądu Najwyższego do wydania orzeczenia zastępującego uchwałę określonej okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie rejestracji listy kandydatów jakiegokolwiek komitetu wyborczego.

Ponadto należy jeszcze zwrócić uwagę, że art. 215 § 1 k.wyb. nie zawiera bezpośredniego odesłania do art. 64 k.c. Oczywiście przepis art. 215 § 1 k.wyb. należy do prawa publicznego, podczas gdy art. 64 k.c. jest zaliczany do prawa prywatnego. Dlatego nie można tutaj zastosować także ogólnego odesłania systemowego w ramach prawa publicznego. Z drugiej strony wypada jeszcze podnieść, że Sąd Najwyższy jako organ władzy publicznej może działać wyłącznie na podstawie i w granicach prawa, zgodnie z art. 7 Konstytucji RP. W związku z tym nie może wydać orzeczenia zastępującego uchwałę określonej okręgowej komisji wyborczej w przedmiocie rejestracji listy kandydatów jakiegokolwiek komitetu wyborczego bez podstawy prawnej.

Wniosek pełnomocnika wyborczego o udzielenie zabezpieczenia praw wyborczych z 13 września 2023 r. nie może również odnieść zamierzonego skutku, z uwagi na jego niedopuszczalność. K.wyb. nie zawiera bowiem również przepisu, na podstawie którego można uwzględnić wniosek o udzielenie zabezpieczenia praw wyborczych ani też przepisu wskazującego na przesłanki, formę czy zakres ewentualnego zabezpieczenia, a przede wszystkim upoważniającego Sąd Najwyższy do udzielenia takiego zabezpieczenia. K.wyb. nie odsyła również w tym zakresie do innych przepisów proceduralnych, mogących stanowić ewentualną podstawę do udzielenia żądanego zabezpieczenia.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto stanowisko, że w sprawach publicznych udzielenie zabezpieczenia jest możliwe jedynie jako sytuacja wyjątkowa, o ile istnieje wyraźny przepis prawa publicznego określający szczegółowo podmiot upoważniony do udzielenia zabezpieczenia, jego formę oraz zakres (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NO 59/18; z 19 września 2019 r., I NSW 69/19).

Postępowanie wyborcze unormowane w k.wyb. ma niewątpliwie charakter publicznoprawny, a jego szczegółowo określony zakres nie powinien doznawać nieuzasadnionej niczym wykładni rozszerzającej. Ponadto zgodnie z art. 219 § 1 k.wyb. Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów rejestracji list kandydatów przyznaje w drodze losowania, najpóźniej w 30 dniu przed dniem wyborów, jednolity numer dla list tego samego komitetu wyborczego, zarejestrowanych w więcej niż w jednym okręgu wyborczym. O terminie losowania

zawiadamia się pełnomocników wyborczych; nieobecność pełnomocnika wyborczego nie wstrzymuje losowania. W świetle powyższego, Państwowa Komisja Wyborcza zobowiązana jest wykonać ustawowo nałożony na nią obowiązek przeprowadzenia losowania w trybie art. 219 k.wyb. Związana jest również ustawowo określonym terminem przeprowadzenia wskazanego losowania, bez możliwości jego zmiany.

Skoro zatem możliwość sformułowania wniosku „o zabezpieczenie praw wyborczych” nie została przewidziana w k.wyb. we wskazanym przez wnoszącego pismo zakresie, jak też w żadnym innym akcie normatywnym, uznać należy, że taki wniosek jest niedopuszczalny. Lektura części motywacyjnej wniesionego pisma utwierdza także w przekonaniu o posiadaniu przez wnioskującego wiedzy w zakresie bezskuteczności żądania udzielenia „zabezpieczenia praw wyborczych”. W ocenie Sądu Najwyższego, wniosek pełnomocnika Komitetu z 13 września 2023 r. o udzielenie zabezpieczenia praw wyborczych jest niedopuszczalny, wobec czego należało go też odrzucić.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy postanowił, jak w sentencji.

[A.W.]